

Корони Тори у зібранні Музею Історичних коштовностей України

1. В колекцію "Іудаїка XVIII-поч. XX ст." у зібранні МІКУ включаються 400 предметів. Серед них чільне місце займає група корон Тори, яка складається з 38 екземплярів. За своїм обсягом вона унікальна. Більша частина з них вилучена з синагог на території сучасної України в 20-30 роки.

2. Корона - одна з головних прикрас Тори. Традиція оздоблення виникла, мабуть, в епоху середньовіччя.

3. Група корон, яка входить до колекції МІКУ, складається з виробів XVIII-поч. XX ст., виконаних на території України, Австро-Угорщини (Галичина), Польщі, Росії.

4. До найбільш ранніх у зібранні МІКУ належать корони Тори, що походять з майстерень Галичини (XVIII ст.).

Вони мають невеличкі розміри, одно-двоярусні, на верхівці - прикраси у вигляді бутонів, шишок, ваз.

5. Іншу групу складають корони Тори, виконані в Польщі в II пол. XVIII - першій пол. XIX ст. Це масивні предмети, з широким нижнім поясом, з великою кількістю символічних образів.

6. Корони XVIII - першої пол. XIX ст. зроблені на території Галичини та Польщі пізніше стали зразками для майстрів Житомира, Києва, Одеси (корони в стилі необарокко).

7. В колекції виділяється найбільша корона Тори (h-650 мм) з усіх що відомі зараз.

Вона виконана двома невідомими житомирськими майстрами, які поставили на ній свої іменні клейма.

8. Звертає на себе увагу срібна позолочена корона роботи

невідомого московського майстра, тавро якого можна побачити на виробах в техніці чорні в першій пол. XIX ст. Це взірець російського мистецтва. Аналогії їй не виявлені.

9. Особливе місце займає корона Тори, що відноситься до реліквій. Вона належала синагозі у Меджибожі.

З цього міста почав поширюватись хасизм.

До недавнього часу, коли наша колекція була закритою для спеціалістів, корони подібного типу визначали узагальнено: як роботи східноєвропейських майстрів.

10. Збірка корон Тори в МІКУ є унікальною. Вона, мабуть, є найбільшою на території Східноєвропейської єврейської діаспори.